

Versie per 1-11-2009

720 TERUGVORDERING VAN BIJSTAND

1. ALGEMEEN

Met de invoering van de WWB is de wettelijke verplichting tot terugvordering van bijstand veranderd in een gemeentelijke bevoegdheid. Dit is verder uitgewerkt in de Afstemmingsverordening Wet werk en bijstand en de Verordening Handhaven Wet werk en bijstand (WWB) en Wet investering in jongeren (WIJ). Het college van de gemeente die bijstand heeft verleend kan kosten van bijstand terugvorderen. In artikel 58 WWB worden vervolgens een aantal redenen aangegeven om tot terugvordering over te gaan. Mede met het oog op de gewijzigde financieringsstructuur binnen de WWB heeft de wetgever de gemeente meer beleidsvrijheid gegeven om al dan niet tot terugvordering over te gaan.

2. AFZIEN VAN TERUGVORDERING

De gemeente heeft de mogelijkheid om doelmatigheidsaspecten bij de inrichting van het beleid mee te laten wegen. Gemeente Krimpen opteert het uitgangspunt om in principe ten alle tijde tot terugvordering over te gaan. Wel zijn er een aantal mogelijkheden om eventueel af te kunnen zien van terugvordering. Dit betreft de onderstaande situaties:

- a. Dringende redenen
- b. Geringe bedragen
- c. Overige bepalingen
- d. Schuldregelingen/re-integratietrajecten

3. DRINGENDE REDENEN

Er kan besloten worden geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien als daar zeer dringende redenen voor aanwezig zijn. Daarbij moet sprake zijn van een bijzondere situatie waarbij terugvordering voor de belanghebbende en zijn gezin onaanvaardbare gevolgen heeft. Aan het besluit moet dan ook steeds een individuele afweging van alle relevante omstandigheden ten grondslag liggen. Daarbij kunnen naast financiële ook immateriële omstandigheden een rol spelen. Bij de beoordeling of sprake is van dringende redenen kunnen ook de algemene beginselen van behoorlijk bestuur een rol spelen. Hierbij valt te denken aan:

- de aard en de ernst van het verzuim van belanghebbende;
- de termijn waarbinnen de gemeente reageert op indicaties dat een uitkering herzien moet worden;
- het aantal malen dat de belanghebbende heeft gewezen op eventuele verzuimen van de gemeente;
- de noodzaak en complexiteit van verder onderzoek;
- eerdere kennisgevingen aan de belanghebbende over een mogelijke herziening van de uitkering.

Indien sprake is van dringende redenen wil dat niet zeggen dat zonder meer volledig van terugvordering dient te worden afgezien. Op grond van het individueel te nemen besluit dient nadere motivatie duidelijk te worden aangegeven.

4. GERINGE BIJDAGEN

Van de verplichte terugvordering kan worden afgezien, indien het terug te vorderen bedrag het bedrag van € 150,00 (op jaarbasis) niet te boven gaat. Te denken valt aan zaken waarvoor nader onderzoek is vereist zoals binnengekomen belastingsignalen en signalen van het Inlichtingenbureau. Bij meerdere terugvorderingen binnen een jaar, waardoor het totaal van € 150,00 wordt overschreden, dient dus wel alles teruggevorderd te worden. Uitgangspunt blijft dat de gemeente daadwerkelijk gehouden is om onverschuldigd betaalde uitkeringen terug en in te vorderen en daartoe ook zijn incassomogelijkheden aanwendt. Indien terug- en invordering onder de € 150,00 vervolgens niet mogelijk dan wel ondoelmatig blijkt te zijn (bijvoorbeeld vanwege het tijdrovende karakter van nader onderzoek), kan besloten worden van terugvordering af te zien.

5. OVERIGE BEPALINGEN OM VAN TERUGVORDERING AF TE ZIEN

Afwijkend van de verplichting om tot terugvordering over te gaan kan in individuele gevallen besloten worden om van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien belanghebbende:

- a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan;
- b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarvoor verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;
- c. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in een keer aflost, of:
- d. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht ondanks de door de gemeente gedane inspanningen hiertoe en uit nader onderzoek blijkt dat het niet aannemelijk is dat belanghebbende deze op enig moment zal gaan verrichten.

Bovenstaande is niet van toepassing ten aanzien van vorderingen welke door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, behoudens voor zover zij niet op die goederen verhaald kunnen worden.

De onder a en b genoemde termijn kan worden teruggebracht naar 3 jaar mits de oorsprong van de vordering niet gelegen is in het onjuist of onvolledig verstrekken van inlichtingen en het gemiddeld inkomen van de debiteur gedurende 3 jaar aflossing aan de gemeente de beslagvrije voet niet overtreft.

Uitgangspunt blijft dat ten onrechte verleende bijstand wordt terugbetaald. In beginsel zal, behoudens bijzondere individuele gevallen, geen medewerking worden verleend aan verzoeken om op basis van genoemde bepalingen af te zien van (verdere) terugvordering.

6. AFZIEN VAN TERUGVORDERING IN COMBINATIE MET SCHULDREGELINGEN / REÏNTEGRATIETRAJECTEN

Binnen de Abw bestond de mogelijkheid van een gedeelte van de terugvordering af te zien, indien dit noodzakelijk was voor het tot stand komen van een bijvoorbeeld een schuldregeling. Ook binnen de WWB kan deze bepaling toegepast worden. Met het oog op het toegenomen belang van het toe leiden van cliënten naar werk middels de inzet van re-integratietrajecten kan het in bijzondere situaties, van samenloop van pro-

blematische schulden in relatie tot (kosten van toeleiding naar) uitstroom, wenselijk zijn om van terugvordering af te zien. Daarnaast is bij de uitvoering van een WSNP traject (minnelijk dan wel wettelijk) de insteek van de gemeente om (de ingezette lijn van) het traject te volgen. Dit betekent dat na afloop van de nominale duur van het traject (3 jaar) er afgezien kan worden van verdere terugvordering. De vordering zal bij een succesvol verlopen traject vervolgens worden afgeboekt.

7. BRUTERING

Voor vorderingen in verband met te veel genoten uitkering geldt als regel dat de te veel uitgekeerde gelden na verstrijken van het kalenderjaar dat de kosten van bijstand zijn gemaakt, bruto moeten worden teruggevorderd. De cliënt kan in het daarop volgend jaar het terugbetaalde bedrag in zijn/haar belastingaangifte betrekken.

Netto terugvordering van bijstand is o.a. mogelijk als:

- terugvordering en terugbetaling van bijstand gedurende het lopende kalenderjaar plaatsvindt;
- er sprake is van terugvordering van een voorschot. Een voorschot wordt namelijk als geldlening verstrekt.

8. AFZIEN VAN BRUTERING

Van brutering worden afgezien als:

- De ten onrechte betaalde belastingen en premies kunnen nog worden verrekend met de afdrachten aan de belastingdienst en het UWV. Het afdragen van loonbelasting gebeurt op voorschotbasis per kwartaal. De definitieve afdrachten vinden plaats als het loonbelastingjaar (kalenderjaar) is afgerond. Zolang de definitieve afdrachten nog niet hebben plaatsgevonden, kan er verrekening plaatsvinden. Uit artikel 58 lid 4 WWB volgt dat het college verplicht is, indien mogelijk, gebruik te maken van de mogelijkheid tot verrekening. Het college heeft dus niet de keuze om in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld bij fraudeschulden, altijd bruto terug te vorderen. Er is op dit punt geen beleidsruimte.
- De reden voor terugvordering is in de loop van het jaar ontstaan en het college heeft nagelaten belanghebbende hiervan tijdig in kennis te stellen, waardoor deze niet meer in staat was de vordering binnen het kalenderjaar terug te betalen.
- Belanghebbende kan terzake van het ontstaan van de schuld geen verwijt worden gemaakt en hem kan ook niet worden verweten dat de schuld niet binnen het betreffende boekjaar is terugbetaald. Het gaat hier om situaties waarin de terugvordering het gevolg is van een intrekings- of herzieningsbesluit op grond van artikel 54 lid 3 onderdeel b WWB of de terugvordering wordt gebaseerd op artikel 58 lid 1 onderdeel f onder 1 WWB.

9. STUITING EN VERJARING

Een vordering verjaart pas na 20 jaar na de datum van het gepleegde feit en/of verzuim. Hierbij wordt aangehaakt aan de termijnen uit de Abw.

Na bekendwording van de vordering heeft de gemeente nog 5 jaar de tijd om over te gaan tot terugvordering. Betreft het een onverschuldigde betaling dan is deze termijn aanzienlijk korter en bedraagt 2 jaar. Hierbij geldt dan nog de restrictie dat cliënt redelijkerwijs had kunnen weten dat het een onverschuldigde betaling betreft.

Indien er voor de vaststelling van de terugvordering een onderzoek door de sociale recherche dient te worden verricht vangt na afronding van dit onderzoek de 5 jaar termijn aan.

Stuiting van een vordering kan door bekendmaking van de terugvordering (dit gebeurt meestal in een herzienings-, intrekings- of terugvorderingsbesluit).

10. 4^e TRANCHE Awb

Naar aanleiding van de invoering van de 4^e tranche Algemene wet bestuursrecht zijn een aantal aanpassingen doorgevoerd in het terug- en invorderingsbeleid. De belangrijkste wijziging is dat de terugvorderingsbeschikkingen van de gemeente geen executoriale titel hebben. Hierdoor dient het dwangbevel worden uitgevaardigd om de titel alsnog te verkrijgen. Hiertoe wordt de aanmaningencyclus aangepast. Nieuwe debiteuren krijgen voortaan 1 aanmaning en vervolgens het dwangbevel. Bij overdracht aan de deurwaarder worden de kosten die de deurwaarder maakt ten behoeve van de invordering van de vordering verhaald op de debiteur.

Onderwerp	Oude situatie	Nieuwe situatie	Argumentatie
Aanmaningen-cyclus	-Eerste betalings-termijn: 1 ^e van de maand (dus tussen de 1 en 30 dagen) -2 Herinneringen -Aanmaning (duurt totaal 3 maanden)	-Eerste betalings-termijn 6 weken, afgerond naar de 1 ^e van de volgende maand ¹ . -Aanmaning (14 dagen/1 ^e vd maand) - Dwangbevel (14 dagen) (duurt totaal 3 maanden)	Onze beschikkingen hebben geen executoriale titel meer. Op basis van een beschikking kunnen we dus geen beslag meer leggen. Daarom is een dwangbevel nodig voor het creëren van een executoriale titel. De 6 weken-termijn komt voort uit de 4 ^e tranche (4:87 Awb).
Betaling	Betaling ineens of in termijnen	Betaling ineens, met het aanbieden van een betalingsregeling.	Het is in lijn van de wet om in eerste instantie het gehele bedrag op te eisen. Een betalingsregeling is een uitzondering. Door voor betaling ineens te kiezen bij al onze vorderingen, volgen we de lijn van de wet. Maar hier is nog een belangrijk argument voor: Een dwangbevel kan pas uitgebracht worden indien cliënt is aangemaand en niet heeft betaald. Dit kan alleen voor het aangemaande bedrag. Het is niet zinvol om voor elke termijn een dwangbe-

			vel uit te vaardigen.
Versturen dwangbevel	Niet van toepassing	Aangetekend versturen	Hiermee voorkomen we dat klanten het dwangbevel niet krijgen.

¹ Een en ander is afhankelijk van de debiteurenrun in GWS, die maar 1 keer per maand draait.

BEPALINGEN WWB

Artikel 54 en artikel 58 t/m 60

Trefwoorden

Brutering

Terugvordering van bijstand

Dringende redenen

Geringe bedragen

WSNP